

BEDRE BØRNEINDDRAGELSE I TILSYN MED ANBRAGTE BØRN

Informationsmateriale til voksne fra barnets anbringelsessted

af Carsten Kirk Alstrup

EGMONT
Fonden

INDHOLD

Introduktion.....	3
Tilsynsforpligtigelsen	6
Børns ret til inddragelse.....	8
Før tilsynet.....	14
Under tilsynet.....	18
Efter tilsynet.....	20
Sagsbehandlerskift.....	23
Afrunding.....	26

Dette informationsmateriale er udarbejdet af:

Carsten Kirk Alstrup
Københavns Kommune
Socialforvaltningen
Borgercenter Børn og Unge
Center for Familiepleje
Videnscenter for Anbragte Børn og Unge

Materialet er udviklet i forbindelse med et metode- og udviklingsprojekt:
Bedre Børneinddragelse i tilsyn med anbragte børn.

Projektet er etableret i et tæt samarbejde med:
Borgercenter Børn og Unge Amager
Borgercenter Børn og Unge Valby-Vesterbro-Kgs. Enghave

Du kan læse mere om projektet på:
www.vabu.dk

Projektet er støttet med midler fra:
Egmont Fonden

Fotos i materialet:
Colourbox
Carsten Kirk Alstrup

INTRODUKTION

Alle børn har ret til at blive hørt og inddraget! Det står beskrevet såvel i FNs Børnekonventionen som i dansk lovgivning. Børn, som er anbragt uden for hjemmet, har også nogle særskilte rettigheder, der skal være med til at støtte og beskytte dem under deres anbringelse i en plejefamilie eller på en døgninstitution.

For anbragte børn er det et vilkår, at sagsbehandleren fra den anbringende kommune kommer på besøg på anbringelsesstedet minimum to gange om året for at undersøge, om barnet fortsat trives og udvikler sig. Det sker i forbindelse med det såkaldte *personrettede tilsyn*¹, hvor sagsbehandleren som udgangspunkt taler alene med barnet for at få indblik i barnets perspektiver i forhold til, hvordan han/hun trives og udvikler sig.

Nogle børn har ingen bekymringer i forhold til at tale med deres sagsbehandler, imens det for andre kan være en svær situation. Vi ved fra forskningen, at børn kan og gerne vil inddrages i *formelle* samtaler (som det personrettede tilsyn er), men at mange har brug for støtte til at forstå og håndtere at indgå i sådanne formelle samtaler. En vigtig støtte i forhold til at sikre, at børn kan dette, kommer fra dig som plejeforælder eller kontaktpædagog, hvor du i mere *uformelle* sammenhænge i hverdagen – dvs. før og efter det personrettede tilsyn – taler med barnet.

¹ Tilsynsforpligtigelsen rummer jf. dansk lovgivning to former for tilsyn: Dels det personrettede tilsyn med barnet, dels det driftsorienterede tilsyn med anbringelsesstedet. Læs mere om disse under afsnittet 'Tilsynsforpligtigelsen'.

HVORFOR DETTE INFORMATIONSMATERIALE?

Med støtte fra Egmont Fonden har Københavns Kommune igangsat et projekt, *Bedre Børneinddragelse i tilsyn med anbragte børn*, der har til formål at kvalitetsforbedre det personrettede tilsyn og derigennem fremme børns oplevelse af at blive inddraget.

I den forbindelse bliver der udviklet og afprøvet nogle nye procedurer, som sagsbehandlerne fra henholdsvis **BBU Amager** og **BBU Valby-Vesterbro-Kgs. Enghave** skal anvende både før, under og efter tilsynet samt ved sagsbehandlerskift med anbragte børn fra 5-12 år. Det betyder også, at du som plejeforælder eller kontaktpædagog skal forholde dig til disse nye procedurer, som informationsmaterialet sætter fokus på.

PROJEKTETS BAGGRUND OG FORMÅL

I den kommunale praksis har der i en årrække været positive intentioner og tiltag i forhold til at inddrage børn, som dansk lovgivning foreskriver. Trods dette viser såvel nationale som interne undersøgelser i Københavns Kommune, at ikke alle anbragte børn oplever, at de bliver hørt, og at de professionelle ikke i tilstrækkelig grad medtænker børns perspektiver i de beslutninger, som træffes.

Dertil findes der også kun begrænset viden om, hvordan inddragelsen af særligt yngre børn i forbindelse med det personrettede tilsyn kan tilrettelægges og udføres på en børnevenlig måde.

Med afsæt i ovenstående har projektet fokus på at forbedre og styrke det personrettede tilsyn med anbragte børn i alderen 5-12 år, så det personrettede tilsyn i højere grad tilrettelægges og udføres på en måde, som understøtter, at børnene opnår indsigt og træning i at forstå, komme til orde og få medindflydelse på vigtige beslutninger, der vedrører deres anbringelse og øvrige tilværelse. Det er i den forbindelse vigtigt at nævne, at barnet ikke skal bære ansvaret for at deltage i samtaler med sagsbehandleren.

Projektet udvikler nogle børnevenlige inddragelsesformer med henblik på at fremme børnenes oplevelse af at blive inddraget under deres anbringelse. I projektet skal det ske ved, at der:

”... udvikles og systemiseres procedurer og værktøjer rettet mod tilsynsførende sagsbehandlere og voksne på anbringelsesstedet (plejeforældre og kontaktpædagoger), der støtter anbragte børn i at udvikle kompetencer til at mestre samtaler med myndigheder.”

Det betyder, at vi i projektet ikke blot fokuserer på sagsbehandlerne, men også på plejeforældres og kontaktpædagogers rolle i forhold til at støtte anbragte børns deltagelse i det personrettede tilsyn. Inddragelsen af barnet i forbindelse med det personrettede tilsyn skal derfor heller ikke blot opfattes som den aktivitet, der foregår under selve tilsynet, men snarere som en proces, hvor forberedelsen før tilsynet og opfølgningen efter tilsynet også har betydning for barnets muligheder for og oplevelser af inddragelse.

LÆSEVEJLEDNING

TILSYNSFORPLIGTIGELSEN

Beskriver forskellen mellem det driftsorienterede tilsyn og det personrettede tilsyn.

BØRNS RET TIL INDDRAGELSE

Her fremhæves relevante paragraffer, som er vigtige for dig at have kendskab til, således at du kan være med til at understøtte, at barnets rettigheder i forbindelse med det personrettede tilsyn bliver overholdt.

FØR TILSYNET

Afsnittet beskriver din vigtige rolle som plejeforælder eller kontaktpædagog i forberedelsen af tilsynet – herunder de nye procedurer, der afprøves.

UNDER TILSYNET

Giver dig et kort indblik i selve samtalen mellem barnet og sagsbehandleren under det personrettede tilsyn.

EFTER TILSYNET

Sætter fokus på, hvordan du som voksen fra barnets anbringelsessted kan støtte barnet efter tilsynet, og hvordan nye procedurer fra sagsbehandlers side bliver iværksat.

SAGSBEHANDLERSKIFT

Beskriver nye procedurer, der afprøves i projektet, og hvordan du kan støtte barnet ved planlagte eller uplanlagte sagsbehandlerskift.

TILSYNSFORPLIGTIGELSEN

En række undersøgelser fra såvel forskningen som fra konkrete historier fra medierne har været med til at pege på, at en forbedring af praksis i forhold til at føre tilsyn med såvel anbringelsessteder som med anbragte børn og unge har været nødvendig.

Derfor rummer tilsynsforpligtigelsen jf. dansk lovgivning i dag to forskellige former for tilsyn, der på hver sin måde skal sikre, at barnet er velanbragt på sit anbringelsessted. Som plejeforælder eller pædagog på en institution vil du derfor opleve, at der løbende vil blive afholdt forskellige former for tilsynsbesøg i forbindelse med et barns anbringelse hos dig/jer – dels i form af *det driftsorienterede tilsyn*, dels i form af *det personrettede tilsyn*.

DET DRIFTSORIENTEREDE TILSYN

- **Hvem?**
Varetages af konsulenter fra socialtilsynet, som efter lov om socialtilsyn § 4 skal føre tilsyn med anbringelsesstederne i de fem regioner.
- **Hvad?**
Socialtilsynets opgave er at undersøge, hvorvidt og hvordan anbringelsesstedets generelle godkendelse kan opretholdes – herunder om anbringelsesstedets pædagogiske målsætninger og metoder fortsat kan opfylde børnenes/de unges behov.
- **Hvordan?**
Det driftsorienterede tilsyn skal foretages minimum en gang om året. Det sker ved såvel anmeldte som uanmeldte driftsorienterede tilsyn på anbringelsesstedet. Under socialtilsynets besøg på anbringelsesstedet indhenter de oplysninger fra ansatte (plejeforældre/pædagoger) og borgere (anbragte børn/unge) eller andre relevante personer.

Det driftsorienterede tilsyn omfatter *ikke* konkret godkendte plejefamilier eller netværksplejefamilier. Her er barnet alene omfattet af det personrettede tilsyn, som er dette informationsmateriales omdrejningspunkt.

DET PERSONRETTEDE TILSYN

- **Hvem?**

Varetages af sagsbehandleren fra den anbringende kommune, som efter servicelovens § 148 skal føre løbende tilsyn med det anbragte barn.

- **Hvad?**

Sagsbehandlerens opgave er at sikre, at barnet fortsat modtager den nødvendige hjælp, der er iværksat under anbringelsen. Under det personrettede tilsyn skal sagsbehandleren f.eks. undersøge, om barnet trives og udvikler sig positivt, hvorvidt den iværksatte hjælp matcher barnets behov, og om anbringelsesstedet giver barnet den nødvendige omsorg og støtte. Efter servicelovens paragraf 48 har anbragte børn ret til at blive hørt, inden sagsbehandleren træffer en afgørelse, som er vigtig og har betydning for barnets liv. Samtalen med barnet under det personrettede tilsyn er barnets mulighed for at komme med sit perspektiv på den iværksatte foranstaltning.

- **Hvordan?**

Efter servicelovens paragraf 70 skal sagsbehandleren gennemføre mindst to årlige personrettede tilsynsbesøg på anbringelsesstedet, og at samtalen, så vidt det er muligt, skal finde sted uden tilstedeværelse af voksne fra anbringelsesstedet. Det betyder, at du som plejeforælder eller kontaktpædagog som udgangspunkt ikke bør deltage i eller agere bisidder for barnet under samtalen, da det personrettede tilsyn også skal være et rum, hvor barnet mere frit kan sætte egne ord på sine oplevelser – herunder om forholdene på anbringelsesstedet.

Sagsbehandleren skal sikre, at det personrettede tilsyn bliver gennemført inden for den tidsangivelse, der er angivet i loven – dvs. mindst to gange om året. Det betyder, at når du aftaler tidspunktet med sagsbehandleren i forhold til, hvornår han/hun skal komme på besøg i forbindelse med det personrettede tilsyn, så skal du sikre, at barnet er hjemme, og være indstillet på, at aftalen **ikke** som sådan kan aflyses (med mindre der er tale om akutte opståede situationer).

BØRNS RET TIL INDDRAGELSE

Det fremgår af **servicelovens paragraf 48**, at barnet har ret til at tale med sin sagsbehandler, *inden* sagsbehandleren træffer en afgørelse, som er vigtig og har betydning for barnets liv. Et hvert barn, som er i stand til at give udtryk for egne synspunkter, skal sikres retten til at udtrykke dem, og det betyder, at barnets perspektiv skal tillægges en betydelig vægt i sagsbehandlerens beslutninger.

Lovgivningen beskriver, at det kun er i det omfang, at barnet ikke kan eller ikke vil give udtryk for sin mening, at samtalen kan undlades. Det er barnet, der bestemmer, hvorvidt og hvordan barnet gerne vil inddrages.

Det er vigtigt, at du som plejeforælder eller kontaktpædagog forklarer barnet, hvad sagsbehandleren kan gøre for barnet, og hvorfor det er vigtigt, at barnet selv sætter sine egne ord på sin situation – både de ting som kan være gode og svære. Barnets behov kan ikke afdækkes tilstrækkeligt uden at inddrage barnets eget perspektiv.

Det stiller selvfølgelig krav til, at sagsbehandleren på en børnevenlig måde både forbereder barnet på samtalen, lytter til og kommunikerer med barnet samt sikrer, at barnet efterfølgende får en tydelig tilbagemelding, hvor barnet kan se, at dets mening er taget med i afgørelsen – også når denne ikke til fulde følger barnets ønsker.

Sagsbehandlerens samtale med det anbragte barn i forbindelse med det personrettede tilsyn skal indgå som et væsentligt element i udarbejdelsen og den løbende opfølgning på den såkaldte handleplan. Handleplanen er det koordineringsredskab, som skal tydeliggøre indsatsen i barnets sag – herunder formålet med indsatsen, hvilken indsats der er vigtig for at opnå formålet, konkrete mål, der skal arbejdes med i forhold til barnets trivsel og udvikling og indsatsens forventede varighed. Kommunens forpligtigelse til at udarbejde en handleplan beskrives i **servicelovens paragraf 140**.

BØRN HAR RET TIL EN BISIDDER

Det bliver i **servicelovens paragraf 48** beskrevet, at alle børn og unge har ret til at lade sig repræsentere eller bistå af andre til møder i den offentlige forvaltning. Derfor har bl.a. anbragte børn ret til at have en bisidder eller støtteperson med under samtaler med deres sagsbehandler.

Formålet med bisidderordningen er at sikre, at børn inddrages i beslutninger angående deres eget liv, således at deres ønsker bliver fremlagt, og at deres ret til inddragelse derigennem imødekommes.

En bisidder eller støtteperson kan være en vigtig støtte for barnet både før, under og efter samtalen. *Før* samtalen kan bisidderen eller støttepersonen være med til at forberede selve samtalen sammen med barnet. *Under* samtalen kan bisidderen støtte barnet, så barnet får kommunikeret sine tanker og ønsker. Efter samtalen kan bisidderen også være med til at huske på og genfortælle, hvad der blev sagt til barnet.

Flere undersøgelser peger på, at børn i høj grad kan profitere af, at de har en voksen med til samtaler med deres sagsbehandler. Det kan bl.a. være i de tilfælde, hvor barnet skal møde en ny sagsbehandler for første gang.

PROFESSIONEL BISIDDER

Hvis barnet har svært ved at pege på en voksen, som det gerne vil have som bisidder, eller vedkommende barnet har peget på som bisidder ikke er en mulighed, kan Børns Vilkår tilbyde et godt alternativ. Børns Vilkår tilbyder nemlig børn, der har brug for hjælp til mødet med den offentlige forvaltning, en gratis professionel bisidder.

En professionel bisidder er ansat til at varetage barnets interesser og har de faglige kvalifikationer til at gøre dette. En bisidder fra Børns Vilkår har selv en uddannelse som socialrådgiver og erfaring fra arbejdet med udsatte børn og unge. Derfor har en professionel bisidder kendskab til barnets rettigheder, den relevante lovgivning på området samt den kommunale praksis – herunder kommunens forpligtelser og begrænsninger i forhold til det konkrete barn. Det betyder, at en professionel bisidder alene tager udgangspunkt i barnets perspektiv og synspunkter, og at den professionelle bisidder er i stand til ikke at varetage forældrenes interesser og rettigheder samt kommunens politik og praksis i forbindelse med anbringelsen.

Bisidderens deltagelse kan være med til at balancere den såkaldte asymmetriske magtrelation mellem barnet og sagsbehandleren. Dvs. at en bisidder som tredjepart kan være med til at minimere barnets eventuelle oplevelse af magtesløshed samt mindske barnets usikkerhed og bekymring, dels ved at forberede barnet på samtalen, støtte barnet undervejs og tale med barnet efter samtalen.

Børns Vilkår har masser af erfaring med at være bisidder for udsatte børn og unge. Du kan læse mere om dette på deres hjemmeside: www.bornsvilkar.dk. Hvis barnet har lyst til at tale med nogen fra Børns Vilkår om sin ret til en bisidder, kan barnet ringe til **BørneTelefonen på 116 111**. Som plejeforælder eller kontaktpædagog kan du ringe på 35 55 55 59, hvis du har spørgsmål til bisidderordningen.

”Det er fordi, så kan hun [bisidder] holde lidt mere styr på, hvad min sagsbehandler siger. Så hun ikke siger noget til et møde og laver om på det til næste møde. Det var nemlig det, der skete før. Og nu sker det ikke sådan rigtig mere.”

Dreng, 15 år (Børns Vilkår, 2017:42)

”Min bisidder rådgiver mig og spørger, hvad jeg vil, og hvad jeg synes, inden mødet. Under møderne bider hun mærke i, hvis tingene bevæger sig i en anden retning, end jeg ønsker.”

Pige, 13 år (Børns Vilkår, 2014:45)

BARNETS ØNSKE OG BESLUTNING

Husk, at det er barnet, som har ret til en bisidder. Det betyder også, at barnet har ret til at bestemme, om han/hun vil have en bisidder eller ej. Det er også barnets ret at bestemme, om en bisidder f.eks. skal være en person, som barnet kender i forvejen, om det skal være en professionel bisidder, eller hvornår og hvordan en bisidder skal deltage.

Begrundelsen for, at lovgivningen som nævnt anbefaler, at samtalen med barnet under det personrettede tilsyn så vidt muligt skal foregå uden voksne fra barnets anbringelsessted er, at bisidderen eller støttepersonen alene skal tage barnets perspektiv og ikke varetage andre interesser end barnets. Som plejeforælder eller kontaktpædagog kan det være udfordrende at håndtere denne balance, da du jo som plejeforælder eller kontaktpædagog så at sige kan være 'farvet' af, dels dit kendskab til barnets situation og din egen interesse, dels din relation til barnet og dets forældre. Desuden minimerer det også barnets mulighed for at tale åbent om anbringelsesstedet, hvis du er til stede.

Nogle børn vil givetvis være mere trygge ved, at den ene plejeforælder eller kontaktpædagog deltager i samtalen med sagsbehandleren. Er det barnets ønske, at du skal deltage i samtalen med sagsbehandleren, er det yderst vigtigt, at du er opmærksom på, hvorvidt og hvordan du adskiller rollen som bisidder fra din rolle som plejeforælder eller kontaktpædagog.

Det anbefales, at du taler med barnet om dets mulighed for at få en bisidder med til samtaler eller møder, som barnet har med dets sagsbehandler. Tal gerne med barnet om, hvorfor det kan være en god idé, at barnet har en neutral bisidder med. Det anbefales også, at du som plejeforælder eller kontaktpædagog taler med barnet om, hvem det evt. kunne være, at barnet gerne vil have med til samtaler med sagsbehandleren. Det kan f.eks. være en lærer fra skolen, en pædagog fra fritidshjemmet, en træner fra fodboldklubben eller en anden voksen fra lokalmiljøet, som barnet er tryk ved. Eller som nævnt en professionel bisidder fra Børns Vilkår.

Hvis barnet ikke ønsker en bisidder, bør du som plejeforælder eller kontaktpædagog også overveje og drøfte med barnet, hvordan det vil være muligt for barnet på sigt at deltage i samtaler med sagsbehandleren alene under det personrettede tilsynet.

Jf. kommunal praksis i Københavns Kommune skal sagsbehandleren altid spørge barnet, om han eller hun har lyst til at have en bisidder med – både før og under samtalen. Spørgsmålet, der skal stilles hver gang barnet har en samtale med sagsbehandleren, handler om løbende at gøre barnet opmærksom på sin ret til en bisidder.

BØRN FRA 12 ÅR HAR FLERE RETTIGHEDER

Når barnet fylder 12 år, får barnet såkaldt 'delvis parts-status i egen sag'. Det betyder, at barnet har nogle flere rettigheder. Disse rettigheder har som sådan ikke direkte sammenhæng med det personrettede tilsyn, men kan alligevel have betydning for barnets inddragelse under anbringelsen.

Børn fra 12 år har ud fra **servicelovens paragraf 167** ret til at klage over bestemte afgørelser, som sagsbehandleren har truffet. For at kunne udnytte denne ret til at klage må barnet derfor som udgangspunkt også have kendskab til de papirer, der indgår i barnets sag. På den baggrund har barnet fra 12 år ret til aktindsigt i egen sag.

I **servicelovens paragraf 72** fremgår det, at anbragte børn fra 12 år har ret til gratis advokatbistand. I nogle tilfælde kan det være, at barnet har behov for en advokat, som kan hjælpe barnet med at sikre, at dets rettigheder overholdes. F.eks. når det såkaldte børn- og ungeudvalg skal træffe afgørelse om tvangsanbringelse og andre tvangsmæssige indgreb i forhold mellem barnet og dets forældre. Barnets ret til advokatbistand har alene fokus på, at barnets rettigheder overholdes, og at den offentlige myndighed i forbindelse med anbringelsen overholder dansk lovgivning.

MATERIALER TIL BØRN

Bagerst i informationsmaterialet kan du se eksempler på materialer til børn, der bl.a. sætter fokus det at være anbragt uden for hjemmet og på børns rettigheder under deres anbringelse.

FØR TILSYNET

Både udenlandske og danske undersøgelser peger på, at udsatte børn ikke i tilstrækkelig grad oplever at blive inddraget i spørgsmål vedrørende deres eget liv af de personer, der skal træffe vigtige afgørelser på deres vegne. Flere af disse undersøgelser peger på, at den mangelfulde inddragelse af børn også finder sted *før* selve mødet, og at udsatte børn ønsker og har behov for at blive forberedt, inden de deltager i et møde med myndighedspersoner.

”Men jeg syntes det har været lidt træls nogle gange ikke at vide, hvad der skal foregå på de der møder. Ville gerne forberede mig på nogle svar, til de forskellige spørgsmål, som de kunne finde på at stille mig. Så man ikke sidder, og er helt blank [...]”

Pige, 16 år (Jensen, 2014:178)

”[...] Der var ingen, som forberedte noget med mig til mødet. Jeg var meget nervøs i flere dage op til mødet [...]”

Pige, 12 år (Jensen, 2014:178)

Inddragelse af børn *før* selve børnesamtalen i tilsynet er derfor et vigtigt element i forhold til at sikre, at børn oplever sig som betydningsfulde og relevante aktører, der kan have indflydelse på eget liv. Før det personrettede tilsyn finder sted, har du som plejeforælder eller kontaktpædagog en afgørende betydning i de sammenhænge, som du og barnet indgår i: *”Børn og unge kan i inddragende tillidsfulde dialoger i hverdagen få sat ord på oplevelser og ideer og blive bekræftet i, at de er kompetente aktører i eget liv med værdifulde input til løsninger af deres problemer”* (Jensen, 2015: 45).

Flere børn fortæller, at de gennem samtaler med voksne, de har tillid til – både fra deres private netværk (som f.eks. forældre eller større søskende) og professionelle netværk (f.eks. lærere og støttepersoner) – får *uformel* støtte og hjælp til at gøre deres erfaringer med sociale myndigheders inddragelse mere forståelig.

Derfor spiller du som voksen på barnets anbringelsessted også en betydelig rolle i forhold til, at barnet kan forberede sig på det personrettede tilsyn. Det betyder, at du før selve tilsynet kan drøfte både stort og småt med barnet i mere uformelle inddragelsessammenhænge, der således kan have en positiv afsmitning på barnets deltagelse i det formelle personrettede tilsyn med sagsbehandleren. Den uformelle støtte opstår i hverdagen, når du sammen med barnet er nysgerrig på, hvilke meninger og holdninger barnet har. Det kan du på passende tidspunkter gøre ved at stille afklarende og afsøgende spørgsmål, ved at opstille dilemmaer, som barnet kan forholde sig til eller ved at give forslag til formuleringer, hvis barnet ønsker det.

Den uformelle støtte i hverdagen kan derigennem hjælpe barnet til at få sat ord på f.eks. det gode, det som kan være svært, bekymringer, håb og drømme, der er væsentlige for sagsbehandleren at få indblik i.

Det er vigtigt, at du som plejeforælder og kontaktpædagog tager højde for, at det for mange børn kræver tid og mod i forhold til at formulere sig – særligt om følelsesmæssige emner i forbindelse med tilsynet.

Det er også på belejlige og passende tidspunkter i hverdagene, at du som plejeforælder eller kontaktpædagog kan tale med barnet om, hvorfor det personrettede tilsyn er vigtigt. Her er det også din opgave at få talt med barnet om, hvorfor sagsbehandleren gerne vil tale med barnet alene. Barnet skal nemlig også vide, at det personrettede tilsyn er en mulighed for barnet til at fortælle sagsbehandleren om forhold på anbringelsesstedet, hvilket er lettere, når du som plejeforælder eller kontaktpædagog ikke er til stede.

Hvis barnet skal blive motiveret for og derigennem finde mening med at deltage i samtaler med sagsbehandleren, er det vigtigt, at barnet på forhånd forstår, hvad samtalen under det personrettede tilsyn går ud på. F.eks. hvad formålet med samtalen er, hvem der deltager ved samtalen, og hvad der skal tales om. På den måde kan tilsynet gøres mere forudsigeligt for barnet. På forhånd er det også vigtigt, at barnet har en oplevelse af, at han eller hun kan håndtere samtalen med sagsbehandleren. F.eks. hvor længe skal barnet tale med sagsbehandleren, om barnet må have en voksen med som støtte til samtalen og igen hvad skal der tales om.

Med afsæt i dette og en viden om, at børn kan og gerne vil inddrages, men har brug for støtte til at forstå, håndtere og indgå i sådanne inddragelsessammenhænge, afprøver vi i projektperioden nogle nye børnevenlige praksisformer, hvor bl.a. forberedelsen af det personrettede tilsyn er en vigtig del af processen.

NYE PROCEDURER FØR TILSYNET

Før tilsynet er der nogle nye procedurer, som skal indgå i sagsbehandlerens forberedelse af det personrettede tilsyn. Formålet med de nye procedurer er at gøre det personrettede tilsyn mere forudsigeligt, håndterbart og meningsfuldt for anbragte børn.

✓ INFORMATIONSMATERIALE TIL BARNET

Vi har udarbejdet et børnevenligt informationsmateriale, ”Når du får besøg af din sagsbehandler”, som sagsbehandleren skal sørge for, at barnet får tilsendt før det personrettede tilsyn.

Materialet beskriver, hvorfor sagsbehandleren kommer på besøg, hvad tilsynet går ud på, hvordan samtalen skal foregå, hvad en bisidder er m.m. Hæftet er udarbejdet med henblik på at give barnet en forståelse af selve processen – dvs. hvad barnet kan forvente og bidrage med både *før*, *under* og *efter* tilsynet.

Hæftet findes i to versioner: En kortere version (til de yngre børn i målgruppen) og en længere og mere detaljeret version (til de ældre børn i målgruppen). Den længste version indeholder også beskrivelser af rettighederne for børn fra 12 år.

DIN OPGAVE ift. INFORMATIONSMATERIALET TIL BARNET

- Sørg for at barnet får et eksemplar af hæftet (enten digitalt eller en printet version).
- Kontakt barnets sagsbehandler, hvis barnet ikke har modtaget et eksemplar før det personrettede tilsyn.
- Læs gerne hæftet sammen med barnet (både før/efter tilsynet samt løbende, så barnet i højere grad kan forstå og håndtere tilsynssamtaler med sagsbehandleren).
- Fokuser evt. kun på relevante sider, hvis du vurderer, at informationsmateriale er for langt for barnet at læse.
- Kombiner evt. læsningen/udleveringen af informationsmateriale sammen med andet relevant materiale (se bagerst i informationsmateriale).

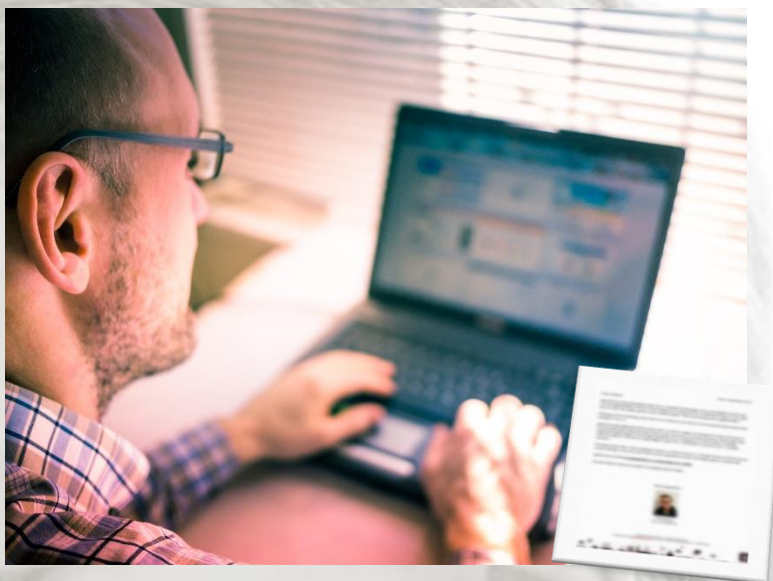
BREV TIL BARNET FØR TILSYNET

Jo mere forudsigelig et møde (som f.eks. børnesamtalen i det personrettede tilsyn) er for børn, jo lettere vil børn kunne forstå situationen og deres egen deltagelse.

Derfor vil barnet *før* tilsynet også modtage et brev om tilsynet. Brevet vil blive sendt elektronisk til plejeforældres e-boks eller til døgninstitutionens mailadresse via sikker elektronisk post.

I brevet har sagsbehandleren skrevet et forslag til en dagsorden i forbindelse med samtalen. Barnet inviteres i brevet til at komme med bud på, hvad barnet gerne vil have, at mødet skal handle om, så barnet får indflydelse på dagsordenen. Når dette sker, er barnet med til at definere formålet med samtalen, hvilket kan være med til at fremme barnets mestring af samtalen med sagsbehandleren.

Som plejeforælder eller kontaktpædagog opfordres du til at drøfte med barnet, hvad der kan være vigtigt for barnet at skulle tale med sagsbehandleren om. Det kan være en god måde at forberede barnet på selve samtalen, og samtidig kan barnet også få øvet sig i at få sat ord på ting, som er vigtigt for barnet.

DIN OPGAVE ift. BREVET TIL BARNET

- Tjek din e-boks/mailadresse om du har modtaget brevet til barnet.
- Print/vis brevet til barnet.
- Drøft brevets indhold med barnet på et belejligt tidspunkt.
- Støt barnet i at finde frem til emner, som barnet synes, er vigtige – hjælp gerne barnet med at få disse skrevet ned på et stykke papir.
- Du kan sammen med barnet sende emnerne, før sagsbehandleren kommer – eller husk barnet på at tage emnerne med til selve samtalen med sagsbehandleren.
- Vurder altid, *hvornår* barnet har brug for at få kendskab til brevet. Nogle børn har brug for lang forberedelsestid, hvorimod andre børn kan have svært ved at forholde sig til, at sagsbehandleren kommer på besøg, hvis det ligger for langt ude i fremtiden. Det kan skabe unødvendig bekymring eller nervøsitet hos barnet, hvis der ikke tages højde for dette.

UNDER TILSYNET

Tilpasset barnets alder, modenhed, sproglige og kognitive funktionsniveau samt barnets aktuelle psykosociale situation vil sagsbehandleren under det personrettede tilsyn undersøge, hvilke perspektiver barnet har på de foranstaltninger, som er iværksat under anbringelsen.

Samtalen med barnet er et væsentligt element i forhold til at sikre, dels at barnets retslige status overholdes, dels at barnet trives og udvikler sig under anbringelsen.

Hvert barn er unikt, og det er på ingen måder muligt at nedskrive 'en bestemt opskrift' på, hvordan sagsbehandleren bedst muligt kan gennemføre en samtale med et barn i forbindelse med det personrettede tilsyn. I projektet er vi dog optaget af, at sagsbehandlere skal lade sig inspirere af forskellige faglige metoder og strategier i forbindelse med samtaler med børn. Og disse skal selvfølgelig sammenholdes med nogle af de nye børnevenlige procedurer, som vi har udviklet i forbindelse med dette projekt.

For at gøre samtalen under det personrettede tilsyn mere begribelig, håndterbar og for at sikre, at det giver mening for barnet, vil sagsbehandleren i det personrettede tilsyn nu inddrage følgende i samtalen med barnet:

- Brevet til barnet om det personrettede tilsyn (f.eks. vil sagsbehandleren tage afsæt i den fælles dagsorden)
- Informationsmaterialet til børn "Når min sagsbehandler kommer på besøg" (f.eks. vil sagsbehandler drøfte barnets ønske om en bisidder med afsæt i informationsmaterialet).
- Et børnevenligt evalueringsskema, som sagsbehandleren udfylder sammen med barnet (f.eks. vil sagsbehandleren spørge om, hvorvidt barnet har fået talt om det, som barnet gerne ville tale med sagsbehandleren om under samtalen).

Når sagsbehandleren afrunder samtalen med barnet, opsummeres samtaleemnerne kortfattet og præcist, hvorved barnet har mulighed for at supplere og korrigere sagsbehandlerens forståelser af barnets synspunkter, holdninger og meninger. Denne forventningsafstemning kan minimere eventuelle misforståelser.

Sagsbehandleren vil også fortælle barnet, hvad han eller hun vil sige videre til andre. F.eks. hvad han/hun fortæller dig som plejeforælder eller kontaktpædagog. Når sagsbehandleren giver dig disse informationer, vil det ske lige efter samtalen, hvor barnet også er til stede. På den måde hører barnet, hvad der præcist bliver sagt til dig som plejeforælder eller kontaktpædagog – og barnet kan igen være med til at supplere eller korrigere sagsbehandlerens udtalelser.

Efter børnesamtalen kan det også være, at sagsbehandleren gerne vil tale med dig, men her er det vigtigt, at du er med til at understøtte, at sagsbehandleren først og fremmest kommer på besøg for at tale med barnet (og dernæst evt. med dig). Det er vigtigt, at den tillid, som barnet har vist til sagsbehandleren ved at deltage i en børnesamtale, ikke bliver brudt. Tænk f.eks. på, hvordan det virker for barnet, hvis du efter børnesamtalen så at sige 'lukker døren' for at tale med sagsbehandleren alene.

Lige meget hvor lidt eller hvor meget barnet har deltaget i samtalen, skal sagsbehandleren anerkende barnets deltagelse. Samme opgave har du/l som plejeforælder eller kontaktpædagog.

EFTER TILSYNET

Måden, hvorpå sagsbehandleren følger op på barnets ønsker og spørgsmål *efter samtalen* med barnet, er lige så vigtig som forberedelsen og selve afholdelsen af samtalen, hvis barnet skal opleve sig reelt inddraget.

”Jeg synes, at den lange ventetid på svar fra møderne er svær. Jeg ventede et helt år på at få et svar på en meget lille ting, f.eks. om jeg kunne komme hjem til min mor en weekend om måneden. Jeg forstår stadig ikke, hvorfor det skulle tage så lang tid. Jeg har sagt det mange gange til kommunen, men de har aldrig gidet svare rigtig på det...”

Dreng, 17 år (Jensen, 2014:181).

Under samtalen med barnet tydeliggør sagsbehandleren over for barnet, at barnet *ikke selv* kan bestemme, hvordan den endelige beslutning bliver. Hvis barnet under samtalen har fået en oplevelse af, at han/hun har indflydelse på den beslutning, sagsbehandleren skal træffe, men efterfølgende får oplevelsen af, at sagsbehandleren 'havde truffet en beslutning på forhånd', vil barnet føle sig ført bag lyset. For at minimere risikoen for at dette sker, er det derfor afgørende, at sagsbehandleren følger op så hurtigt så muligt på barnets spørgsmål og ønsker efter samtalen.

Sker dette ikke, kan det være svært for børn at forstå og håndtere deres situation samt virke meningsløst at skulle engagere sig i fremadrettede samtaler med sagsbehandleren. Og når de ikke oplever at få svar i forbindelse med opfølgningen, kan der være risiko for, at der opstår misforståelser, hvor børn endda kan påtage sig skyld og ansvar for situationer, de ikke har ansvaret for. Når børn oplever, at opfølgningen efter samtalen med deres sagsbehandler er mangelfuld eller ikke eksisterende, skaber det frustration.

Mangelfuld opfølgning på både mindre og større spørgsmål skaber usikkerhed for barnet. Opfølgningen på det personrettede tilsyn med barnet er derfor også et væsentligt fundament, når barnet skal føle sig hørt jf. dets rettigheder.

Transparente afgørelser

Når børn giver udtryk for, at de oplever, at deres sagsbehandler *ikke* lytter til dem, kan det forveksles med, at det bare handler om, at de ikke får ret eller ikke får deres ønsker opfyldt, når sagsbehandleren træffer en afgørelse, som de er uenige i. Men det kan også handle om, at

det for barnet er utydeligt at se, hvor dets udsagn og perspektiver er taget med i beslutningen: ”Det at have indflydelse på beslutningerne er ikke nødvendigvis ensbetydende med, at [...] (børn) ønsker, at beslutningerne i den sidste ende skal blive, som de i første omgang ønskede det. Det handler i langt højere grad om, at de kan se at dele af deres perspektiv afspejlet i de endelige beslutninger...”. (Jensen, 2014: 186).

Derfor er det væsentligt, at sagsbehandleren er tydelig i sin tilbagemelding til barnet, og at sagsbehandleren formidler, hvordan han eller hun har inddraget barnets perspektiv i sin afgørelse. Børn har brug for at modtage forklaringer for at kunne forstå og håndtere deres situation. Så jo mere transparent sagsbehandleren er om inddragelsen af barnets perspektiv i afgørelsen over for barnet, jo større mulighed er der for, at barnet på stående fod eller senere vil opleve sig hørt og respekteret i processen. Om end det kan være udfordrende at forklare til (særligt yngre) børn, som kan have svært ved at forstå de fulde konsekvenser af deres oprigtige ønsker, er det fortsat vigtigt, at det tydeligt, kortfattet og anerkendende bliver forklaret til barnet, hvordan sagsbehandleren har lyttet og taget dets ønsker med i den endelige afgørelse.

Hvis sagsbehandleren ikke formår dette eller ikke følger op på de spørgsmål og afklaringer, barnet har efter det personrettede tilsyn, er det vigtigt, at du som plejeforælder eller kontaktpædagog gør sagsbehandleren opmærksom på dette.

Den uformelle støtte efter tilsynet

Plejeforældre og kontaktpædagoger har dog ikke blot en vigtig rolle før tilsynet, men også efter tilsynet, da de uformelle inddragelsessammenhænge foregår løbende. Jeres tætte støtte har afgørende betydning for, hvordan barnet bearbejder, forstår og håndterer selve samtalen med sagsbehandleren.

Når du som plejeforælder eller kontaktpædagog efterfølgende taler med barnet om barnets oplevelse af selve samtalen (som f.eks. hvad barnet synes, var godt/svært eller hvad barnet forestiller sig kommer til at ske), kan det være med til at understøtte barnets udvikling af kompetencer til at mestre tilsynssamtaler fremadrettet. Vær dog samtidig opmærksom på, at barnet ikke skal gennemgå eller gentage, hvad der er blevet sagt under samtalen med sagsbehandleren! Vær derfor særlig opmærksom på at respektere barnets grænser for, hvorvidt og hvordan han/hun ønsker at drøfte indholdet af samtalen med dig/jer.

Dertil er det vigtigt, at du efter samtalen er opmærksom på, at barnet ikke er efterladt med ubesvarede spørgsmål eller er forvirret over samtalen med

”Plejemor og jeg sidder gerne en halv time efter mødet med kommunen og snakker om det. Plejemor spørger f.eks.: Hvad synes du om det? Og har du fået svar på det hele? Ellers ringer jeg i morgen til sagsbehandleren og får svar på det. Eller hvis jeg bliver ked af det, så spørger hun mig om, hvorfor reagerer du, som du gjorde og sådan nogle ting. Der får jeg lige samlet op på det vigtigste, og det betyder rigtig meget. Det betyder at jeg nu, efter at jeg er blevet hørt en del gange med små ting stille og roligt får mere tillid til det med kommunen. Det har jeg ikke haft, da jeg flyttede ind, da var jeg rædselsslagen en uge før jeg skulle have et møde. Jeg har fået mere tillid, og regner ikke med de (kommunen) fjerner mig.”

Pige, 16 år (Jensen, 2014:247)

sagsbehandleren i forbindelse med det personrettede tilsyn. Nogle børn kan have gavn af at drøfte samtalen med deres plejeforælder eller kontaktpædagog, når sagsbehandleren er taget af sted. Andre børn har måske ikke lyst til at tale med dig om dette lige efter tilsynet, men har brug for at drøfte det på et senere tidspunkt. Og andre børn igen har måske brug for at drøfte det med en anden voksen, de er trygge ved som f.eks. deres forældre, lærer eller bisidder.

Du skal derfor på den ene side vise, at du gerne stiller dig til rådighed over for barnet i forhold til at drøfte indholdet eller dele af barnets samtale med sagsbehandleren, men også på den anden side ikke overskride barnets grænser ved at spørge indtil samtalen, hvis han eller hun ikke har lyst til at tale med dig om det. Denne balancegang er væsentligt, at du som plejeforælder eller kontaktpædagog altid forholder dig til.

Nye procedurer efter tilsynet

Efter det personrettede tilsyn vil sagsbehandlerne afprøve nogle nye procedurer, der skal være med til at kvalitetsforbedre det personrettede tilsyn med anbragte børn. En væsentlig procedure, som skal afprøves er følgende:

✓ **DOKUMENTATION AF BARNETS OPLEVELSE AF INDDRAGELSEN**

Som en ny procedure skal sagsbehandleren efter tilsynet dokumentere i barnets journal, hvordan barnet har oplevet at blive inddraget i forbindelse med tilsynet. På den baggrund kommer det fremover til at fremgå af barnets journal, hvad der er vigtigt for barnet i forhold til at føle sig hørt og inddraget i forbindelse med tilsynet. Det kan være alt fra hvilke særlige ønsker barnet har til, hvordan samtalen skal foregå, hvor længe, om der skal være en bisidder med osv. Dokumentationen skal være brugbar viden, som sagsbehandleren skal forholde sig til ved næste tilsyn.

I de tilfælde, hvor der er sagsbehandlerskift, vil barnets nye sagsbehandler på forhånd kunne læse, hvad der er vigtigt for barnet i forbindelse med det personrettede tilsyn.

På denne måde går der ikke vigtige informationer fra barnet tabt i forbindelse med de såvel planlagte som uplanlagte sagsbehandlerskift, barnet formentlig vil opleve i løbet af anbringelsen.

SAGSBEHANDLERSKIFT

Fordelingen af såkaldte sager og uddelinger af opgaver blandt sagsbehandlere i f.eks. Københavns Kommune er løbende i forandring. Derfor er organiseringen på anbringelsesområdet også tilrettelagt således, at der så at sige er *indbyggede planlagte og strukturelt betingede* sagsbehandlerskift under barnets anbringelse. Det sker bl.a., når et barn i første omgang møder en sagsbehandler fra en såkaldt 'undersøgelingsgruppe'. Når undersøgelsen har fundet sted, får barnet en ny sagsbehandler fra en såkaldt 'børnegruppe', og når barnet fylder 13 år, flyttes barnets sag så at sige til en såkaldt 'ungegruppe', hvor en ny sagsbehandler tager over. Denne måde at organisere arbejdet på tager afsæt i et ønske om, at sagsbehandleren med en specialiseret viden om og særlige kompetencer i forhold til målgruppen, i højere grad kan sikre, at børn får den nødvendige støtte.

Ud over de indbyggede, planlagte sagsbehandlerskift findes der også mere eller mindre *uplanlagte* sagsbehandlerskift. De uplanlagte sagsbehandlerskift forekommer bl.a., når en sagsbehandler opsiger sin stilling, bliver langtidssygemeldt, tager orlov eller lignende.

Derfor vil langt de fleste anbragte børn i løbet af deres anbringelse opleve ét eller op til flere sagsbehandlerskift. I forbindelse med myndighedsarbejdet med anbragte børn italesættes et sagsbehandlerskift (såvel planlagte som uplanlagte) oftest som 'et vilkår', som både børn, forældre, plejeforældre, kontaktpædagoger m.fl. skal forholde sig til.

KAN PÅVIRKE BARNETS OPLEVELSE AF AT BLIVE INDDRAGET

"... ofte har der været sagsbehandlerskift, hvilket gør det svært at blive fortrolig med en, der skiftes ud efter seks måneder".

Anbragt pige, 16 år (Alstrup et al., 2016:137)

Vi ved fra en række undersøgelser om anbragte børn, at et sagsbehandlerskift kan have negativ indflydelse på børns oplevelse af at blive inddraget af sagsbehandleren og derigennem påvirke deres generelle trivsel – herunder at det kan være vanskeligt for barnet eller den unge at få opbygget den tillid til sagsbehandleren, der er nødvendig for, at de kan og har lyst til at betro sig til sagsbehandleren.

Et sagsbehandlerskift kan derfor ansues som en barriere i inddragelsesprocesser, da børn kan have svært ved at håndtere at skulle møde en ny sagsbehandler, hvor de på ny skal fortælle deres livshistorie og igen formulere ønsker og behov.

Men et sagsbehandlerskift kan for børn også være svært at håndtere, når de ikke er forberedt på det, eller ikke forstår hvorfor sagsbehandlerskiftet sker:

”Jeg har fået det at vide igennem min kontaktperson: ’Hov, du skal lige vide, at du har fået en ny sagsbehandler’ [...]. For mig tror jeg, at det ville have hjulpet på de mange sagsbehandlerskift, jeg har haft, hvis der var kommet en begrundelse på ’hvorfor’, at de ikke kan arbejde der mere. Om det så er fordi ’Jeg har skiftet arbejde’, ’Jeg er blevet fyret’, ’Jeg skal have et barn’... [...] når det er med sådan nogle svigtede som os – altså, jeg har været meget svigtet – så det der med at kunne undgå følelsen af, at ’Nu er jeg blevet valgt fra igen’... bare jeg havde fået en forklaring...”

Tidl. anbragt ung kvinde, 19 år (’Ungeekspertgruppen’)

Det er derfor væsentligt, at børn får en forklaring på, hvorfor de skal have en ny sagsbehandler – lige meget om der er tale om såkaldte *planlagte* eller *uplanlagte* sagsbehandlerskift.

DU HAR EN VIGTIG OPGAVE VED SAGSBEHANDLERSKIFT

I forbindelse med en workshop i efteråret 2017, hvor plejeforældre og kontaktpædagoger til projekts målgruppe var inviteret, blev det tydeligt, at både plejeforældre og kontaktpædagoger har et stort ansvar for at støtte barnet, når der forekommer et sagsbehandlerskift, som bliver italesat som et vilkår.

”Åh, jeg får så mange høvl, når jeg siger det, men nu siger jeg det alligevel... at de (plejebørn) bliver nødt til at lære at leve med den rygsæk, de har, for de har den resten af deres liv. Jeg tænker, at det er det vigtigste, vi (plejeforældre) kan gøre ift. at forberede dem på det liv, der kommer, når de skal til at stå på egne ben [...] de kan ikke regne med, at når de skal bruge en person, at det er den samme person, de får i røret hver gang. De skal ikke regne med, at det er den samme person, de møder på kommunen hver gang, eller et hvilket som helst andet sted. De bliver nødt til at forholde sig til, at det er forskellige mennesker, de skal snakke med, når de skal nogen ting. Og jeg siger ikke de skal gøre det, når de er 4 eller 6 år, men jeg tænker, at det er vilkårene. Prøv at hør her: Det er sådan, det er, og det bliver, vi (plejeforældre og kontaktpædagoger) nødt til at forholde os til.”

Plejemor (til plejebarn på 10 år)

Om end det kan være frustrerende for barnet og/eller dig som voksen på barnets anbringelsessted, når der sker et sagsbehandlerskift, så er det vigtigt, at du holder fokus på at støtte barnet i at forstå og håndtere sagsbehandlerskiftet. Du bør som plejeforælder eller kontaktpædagog indtage en proaktiv indstilling og forholde dig til, hvordan du på den mest hensigtsmæssige måde kan støtte barnet i bl.a. at skulle tale med sin nye sagsbehandler.

Tal derfor med barnet om, hvad der er vigtigt for ham eller hende i forhold til at skulle møde en ny sagsbehandler. Hvordan kunne barnet godt tænke sig, at det første møde skulle finde sted? Hvad tænker barnet, er svært ved første møde? Hvordan har barnet brug for at forberede sig? Hvad kan du som plejeforælder eller kontaktpædagog gøre for barnet? Hvorvidt kunne barnet tænke sig at have en bisidder med? Osv. Det er vigtigt, at du med samtykke fra barnet videregiver disse informationer til sagsbehandleren.

NYE PROCEDURER VED SAGSBEHANDLERSKIFT

I Københavns Kommune forsøger sagsbehandlerne altid i forbindelse med et sagsbehandlerskift at prioritere et 'overlapsmøde', hvor både barnet, den nuværende og den nye sagsbehandler deltager, men erfaringerne viser også, at det ikke altid er muligt at gennemføre dette i praksis. F.eks. når barnets nye sagsbehandler først bliver ansat den dato, hvor barnets nuværende sagsbehandler stopper. Når det ikke er muligt at prioritere eller gennemføre et overlapsmøde, skal barnet i projektperioden modtage informationer i et brev fra såvel den nuværende som den nye sagsbehandler.

✓ BREVE TIL BARNET

Barnets nuværende sagsbehandler skal, inden han/hun stopper, sende et brev til barnet, hvor det tydeligt fremgår, hvorfor sagsbehandleren ikke længere skal være barnets sagsbehandler således at barnet ikke tænker, *'at det måske har noget med mig at gøre...'*

Dertil vil barnet modtage et brev fra sin nye sagsbehandler, der på den måde får præsenteret sig selv og givet barnet et indtryk af, hvem han eller hun er, hvad han/hun kan hjælpe barnet med osv. Brevet fra den nye sagsbehandler skal på forhånd være med til at forberede barnet på, hvem den nye sagsbehandler er, og være med til at understøtte barnets måde at håndtere det første møde med sagsbehandleren på.

DIN OPGAVE ift. BREVENE FRA SAGSBEHANDLERNE

- Som voksen på barnets anbringelsessted bør du altid overveje, hvordan barnet bedst vil kunne håndtere at skulle modtage beskeden om et sagsbehandlerskifte. Overvej derfor, hvordan og hvornår du præsenterer barnet for brevet/brevene.
- Begge breve vil blive sendt til henholdsvis den ene plejeforælders e-boks eller institutions mailadresse. Sørg for at barnet modtager brevene fra begge sagsbehandlere.

AFRUNDING

Vi ved, at det for anbragte børn kan være udfordrende at indgå i en dialog og drøfte potentielt svære emner vedrørende f.eks. deres anbringelse. Som plejeforælder eller kontaktpædagog ved du sikkert, at det for de fleste børn kræver tid, før de har tillid til, at du kan hjælpe dem. Kun tiden og måden at møde barnet på, kan være med til at opbygge denne tillid, der er et essentielt grundlag i socialt arbejde. Og for sagsbehandleren, der møder barnet i et langt mindre omfang, end du som plejeforælder eller kontaktpædagog gør, kan det tage langt længere tid at få opbygget denne tillid hos barnet – særligt hvis barnet har fået opbygget et mistillidsforhold til det system, som sagsbehandleren repræsenterer.

Det er vigtigt, at du som plejeforælder eller kontaktpædagog taler med barnet om, hvorfor det er vigtigt, at barnet taler med sagsbehandleren – også selv om det kan være svært – om de ting, som både er positive og negative. Som plejeforælder og kontaktpædagog har du nemlig en vigtig opgave i forhold til løbende at forklare barnet, hvad sagsbehandleren kan gøre for barnet, og hvorfor det er vigtigt, at barnet selv sætter sine egne ord på sin situation.

Det sker ikke fra den ene dag til den anden, at børn lige pludselig åbner sig og fortæller om, hvad de har på hjerte til deres (nye) sagsbehandler. Det kan være en længere proces. En proces som du i din dialog med barnet i de mere uformelle inddragelsessammenhænge i hverdagen kan være med til at påvirke positivt således, at barnet får de nødvendige kompetencer til at mestre tilsynssamtaler med sagsbehandleren.

Det er vigtigt, at både forberedelsesfasen, den afviklende fase og opfølgingsfasen er forståelig, håndterbar og meningsfuld for barnet. At fremme barnets oplevelse af at blive inddraget i forbindelse med det personrettede tilsyn er ud fra den baggrund en fælles opgave for såvel sagsbehandleren som for dig som plejeforælder eller kontaktpædagog.

Vi ved, at børn kan og gerne vil inddrages i både stort og småt, men at de i højere grad skal foregå ud fra nogle mere børnevenlige former i praksis. Dette er omdrejningspunktet for projekt, *Bedre Børneinddragelse i tilsyn med anbragte børn*, der afsluttes i foråret 2020.

Carsten Kirk Alstrup
Projektleder

MATERIALER TIL BØRN

Anbragte børn har brug for at vide, hvad deres rettigheder er. Derfor anbefales det også, at du som plejeforælder eller kontaktpædagog taler om barnets rettigheder i forbindelse med dets anbringelse.

Dertil findes der forskelligt informationsmateriale (skrevet til og for børn), der dels sætter fokus det at være anbragt uden for hjemmet, dels på børns rettigheder under deres anbringelse. Eksempler på relevant informationsmateriale:

5-7 år:

"Nadia og Magnus flytter hjemmefra" (Bodil Nygaard/Børnerådet)

Billedbogen er en læs-højt-bog for de yngste anbragte børn om de følelser og dilemmaer, mange børn oplever, når de bliver anbragt uden for hjemmet. Bogen findes også i en engelsk version *"When Nadia and Magnus are leaving home"*.

8-11 år:

"Når du ikke kan bo derhjemme – om at være anbragt" (Børnerådet).

Hæftet handler om emner som at blive lyttet til og inddraget i egen sag, om at måtte se sin familie, om at have et privatliv og meget mere.

Hæftet er et "læs-med-hæfte", som kan læses med barnet den første gang.

Hæftet findes også i en engelsk udgave, *"When you cannot live at home (8-11)"*.

12-17 år:

"Når du ikke kan bo derhjemme – om at være anbragt" (Børnerådet). Hæftet handler om emner som at blive lyttet til og inddraget i egen sag, om at måtte se sin familie, om at have et privatliv og meget mere. Hæftet er et "læs-med-hæfte", som kan læses med barnet/den unge den første gang.

Hæftet findes også i en engelsk udgave, *"When you cannot live at home (12-17)"*.

12-18 år:

"Når man bor i en anden familie – tanker og gode råd fra unge, der selv har været i pleje" (Alstrup og Loua, 2013/Videnscenter for Anbragte Børn og Unge).

Bogen er udarbejdet med fire unge i forbindelse med VABUs teenageprojekt, og kan bl.a. anvendes som udgangspunkt for en snak om, hvad det vil sige at bo i plejefamilie, rettigheder m.m.

KILDEHENVISNINGER I INFORMATIONSMATERIALET

Alstrup, C.; I. Hammen & A. Frederiksen (2016): *Børn og unge med kronisk sygdom eller handicap i familiepleje – perspektiver fra Københavns Kommune*. København: Videnscenter for Anbragte Børn og Unge.

Børns Vilkår (2017): *Ret til inddragelse. En kvalitativ undersøgelse af børns oplevelse af inddragelse i deres sagsforløb*. København: Børns Vilkår.

Jensen, B. S. (2014): *Inddragelse af udsatte børn og unge i socialt arbejde – reel inddragelse eller symbolsk retorik*. Aalborg: Aalborg Universitet.

Ungeekspertergruppen: *Aktuelt og tidligere anbragte unge, som løbende er med til at kvalitetssikre projektet ved at give deres bud på, hvad der karakteriserer 'bedre børneinddragelse'*.

